

CIGÁNY DALOK

Könyörgés

*Senki más, uram, csak te
járhatsz kedvébe a szegény cigánynak.
Pusztítsd el ezt a világot
Csak te maradj meg, istenem.
Aztán elő a jobbik eszed,
ha újra teremted.*

A rózsa és a lány

*Nyílik a rózsza
ablakom alatt.
Ha nyílik,
nyíljék csak.
Nyílik a keblem
az ingem alatt.
Ha nyílik,*

*nyíljék csak.
Letépem a rózsát.
A keblembe rejtem.
Ha keresi,
keresse csak.
Tépje le az ingem!*

Altató

*Hintát kötök a fágra.
Jó lesz a gyerekeknek.
Eső esik, megmosdatja.
Hull a levél, betakarja.
Jön a kecske, megszoztatja.
Ebred a szél, elringatja.
Csicsíj fiam, csicsíj szépen.
Hallgass csak anyádra.*

Hívogatás és fenyegetés

*Nem bírok aludni egyedül.
Fülemben cseng az éneke.
Ujjaim futnának
lépjei után.
Két donbra löktem
a két mellem.
Apám, ha nem adsz hozzá,
szégyent hozok rád!
Kijeküdtem az útra,
hátha visszajön.
Vonít utána a méhem.
Egyik labam, az egyik,
másik a másik árokban.
Méhem falja az utat,
melyen eltávozott.*

Sirató

*Amit kértem az istentől,
megkaptam tőle.
Fiúgyermeket.
A karomba, jajjaj,
a karomba, anyám.
A mellemre, jajjaj.
A karba, a mellre
és mindjárt a sirba.*

Elhagyott férj

*Megeredt az eső, csak úgy szakad.
Ul az esőn és sír a cigány.
Ul és sír és imádkozik.
Asszonya elhagyta, mással vigad.
Azzal a bajszossal kódorog.
Minden szérűn lepihennek.
Es tyúkot süt a bajszosnak.
A férjének sosem süttött tyúkot.
Azért is sír most!*

Konok isten

*Tekints le rám, isten, hadd mondok el a panaszomat.
Két gerenda tartja a putrim falát.
Tekints le rám, isten, hadd mondok el a panaszomat.
Gyerekeim meztelenek és korog a gyomruk.
Tekints le rám, isten, hadd mondok el a panaszomat.
Üres tarisznyával jön haza asszonyom.
Tekints le rám, isten, hadd mondok el a panaszomat.
A cigányok étlen kóborolnak a világban.
Tekints le rám, isten. De az isten rám se hederít.*

Hűtlen asszony

*Kerülget az álom,
babusgat az asszonyom.
Babusgat,
el akar hagyni.
Elnyomott az álom,
elhagyott az asszonyom.*

Özvegy asszony

*Madár a szárnyával csapkod,
özvegy asszony a szemével.
Add, istenem,
az elsőt, aki élém kerül.
Ha nem adod az elsőt,
add, istenem,
a másodikat!*

Halálfélelem

*Nem segíthet rajtam senki.
Itt a halál.
Ki gyászolja majd a cigányt?
Az udvar körül nincs kerítés.
Fedél sincs, ablak sincs a házon.
Halála óráján sem feledi a cigány
a fénylő eget a domb fölött
s a végtelen országutat.
Ki is sirat majd el engem?
Az udvarnak szeme sincs, könnye sincs.
És a ház sem siratóasszony.
Az országút világgá fut,
de visszaszalad, tudtomra adja:
nem kötsz el több telivér kancát.
Itt a halál.
Hiába próbálom elkergetni.
Kiabálok, nem ijed meg tőlem.
Osszegörbedek az ágyban.
És reszketek. Reszketek.*

*Felém se néz senki.
Senkim a világon.
Ha összejönnének a cigányok,
elriaszthatnák a fekete halált.
Hej, ha körülállnák az ágyamat!
De a cigányok mindig úton vannak.
Senki sem törődik velem.
Ok az országúton, én meg — meghalok!*

Kívánság

*Akin megakad szemem,
kaparintsa meg kezem,
ropogtassák fogaim,
falják fel az ajkaim!*

Heten a cellában

*Heten ülnek a cellában.
Hét sírás. Hét bánat.
Már hetvenhét éjszaka
ülnek heten a cellában.
Hogy tűröd, istenem, hogy így kínlódjék
ez a hét sötét keserűség?
Szánd meg őket és szállj le
hetvenhétezer
kulcsaiddal.
Nyisd meg a rabság kapuját.
Hét fekete árnyék száguld az országúton
és áldja a neved.*

A börtön ajtaja

*Hát lehetséges volna:
ötven éve járom a világot
és nem ért meg az eszem.
Ötven év!*

El tudod képzelni, hány éjjel
és hány nappal az?
Ötven év!
Jaj, meghalok keservemben!
És most úgy biztatnak, majd itt
a börtönben megérik az eszem!
Hát lehetséges volna?
Mondom nekik szépen;
ne törődjetek ti énvelem.
Vagyok, amilyen vagyok.
De nem engednek szabadon.
Ötven év! — mondom.
El tudjátok képzelni, hány éjjel
és hány nappal az?
Fütyülnek a beszédemre.
Csördül a lánc.
Rámzárul a börtön ajtaja.

És mire megért az eszem,
könnyeket sirt a derekam,
könnyeket sirt a két kezem,
a szívem, a bordáim közt,
úgy remegett, mint ősszel a falevél.
És mire megért az eszem,
a rabságom úgy elnyúlott,
mint a végtelen őszi égbolt,
mely az éhségtől magát emészti el.
Deszka volt a fekhelyem.
És most már soha többé
nem hajlik meg a derekam az eldobott csikliért,
az elgurult garasért,
az ágról lehullott almáért.
Igy ért meg az eszem.

Pap József fordításai

